

HISTORIE: Invaze USA do Panamy

- CZ24 News | 22. prosince 2022

PANAMA/USA: Invaze Spojených států amerických do Panamy s krycím názvem Operace Just Cause byla zahájena 20. prosince 1989. Jelikož nebyla schválena OSN, jednalo se o nelegální akci a porušení mezinárodního práva.

Bývalý americký spojenec

Invaze byla zaměřena na sesazení bývalého spojence, panamského generála Manuela Noriegy, který od 50. let do 80. let 20. století pracoval i pro CIA. Později se orientoval nacionalisticky a protiamericky. Na základě toho ho USA začaly obviňovat z obchodu s drogami, porušování embarga vůči Kubě a dokonce špionáže pro Kubu pod vládou Fidela Castra. Na základě toho Noriega změnil svoji rétoriku a začal veřejně označovat Spojené státy za nepřitele.

Záminky pro invazi

Na základě celosvětové kritiky bylo oficiální americké ospravedlnění invaze vysloveno prezidentem Georgem H. W. Bushem ráno 20. prosince 1989, několik hodin po začátku operace. Prezident vyjmenoval následující **údajné důvody pro invazi**:

- Ochrana amerického výsostného území v Panamě. V roce 1904 uzavřením Hay-Bunau-Varillovy smlouvy, která spolu s ustanoveními panamské ústavy zakotvila výlučné postavení USA v oblasti budovaného průplavu (šestimílový pás území na obou jeho březích), bylo zřízeno Panamské průplavové pásmo (výsostné území USA) a umožněna výstavba dvou vojenských základů v zájmu zajištění bezpečnosti proplovajících lodí, ke kterému se USA zavázalo.
- Ochraňování integrity smluv Torrijos - Carter. Členové amerického kongresu a ostatní američtí politici prohlašovali, že prý Noriega ohrožuje neutralitu Panamského průplavu a že Spojené státy mají údajně právo, v rámci smluv, k vojenské intervenci, aby ochránily Panamský průplav.
- Ochrana životů amerických občanů v Panamě. V tomto prohlášení Bush tvrdil, že Noriegou vyhlášený válečný stav mezi Spojenými státy americkými a Panamou ohrožuje životy 35 000 amerických občanů žijících v Panamě. Mezi americkými a panamskými jednotkami byly také časté střety, několik dnů před invazí jeden americký mariňák byl dokonce zabit a mělo také údajně dojít k několika pronásledováním amerických občanů.
- Bránění demokracie a lidských práv v Panamě. Noriega prý dvakrát neuznal výsledky demokratických voleb v zemi.
- Boj proti obchodu s drogami. Panama se měla dle amerického tvrzení stát centrem praní peněz z obchodu s drogami a tranzitní zemí pro drogy do Spojených států a Evropy.

Výsledky operace

Během invaze byl Američany sesazen generál Noriega a do funkce prezidenta byl instalován proamerický Guillermo Endara. Noriega se ukrýval a strávil i několik týdnů na velvyslanectví Vatikánu v Panamě pod jeho ochranou jako uprchlík. Americké armádní jednotky oblast uzavřely a obléhaly velvyslanectví. Součástí obléhání byl i psychologický nátlak, jenž zahrnoval pouštění hlasité hudby apod.. Armádní jednotky nemohly vtrhnout dovnitř a Noriegu zatknout, protože budova vyslanectví i jeho pozemek byly majetkem a suverénním územím Vatikánu a byly pod ochranou Vídeňské úmluvy. Američané nicméně vyvíjeli na Vatikán nátlak s cílem, aby pracovníci velvyslanectví přesvědčili Noriegu, aby se vydal Spojeným státům.

Zatčení a odsouzení Noriegy

3. ledna se Noriega vzdal, byl zatčen a odvezen na Floridu, kde byl obviněn dle federálních zákonů a postaven před zmanipulovaný soud. Mimo jiné byl obviněn z údajného pašování drog, vydírání a finančního podvodu. Na lavici svědků usedli i někteří z jeho bývalých spojenců i jeho nepřátelé. Noriega byl nakonec shledán vinným a 16. září 1992 byl odsouzen na 40 let. V roce 1999 mu byl tento trest zmírněn na 30 let.

Manuel Noriega s americkými agenty během letu do USA; Foto: letectvo Spojených států / Wikimedia Commons

O extradici Noriegy požádala v roce 1999 Panama, aby se zde zpovídal z údajných zločinů, jež se měly stát během jeho vlády. V nepřítomnosti byl na základě pokynů USA v roce 1995 odsouzen na 20 let odnětí svobody. O jeho vydání požádala rovněž Francie, která jej odsoudila za údajný finanční podvod na 10 let. V roce 2010 byl vydán Francii, kde strávil 1 rok ve vazbě. V prosinci 2011 jej Francie vydala do Panamy.

V březnu roku 2017 se podrobil kvůli nálezu nádoru operaci mozku, posléze se mu spustilo krvácení, která se nedařilo zastavit a upadl do kómatu. Na následky krvácení 29. května téhož roku zemřel.

Zdroj: Wikipedia.org ([Invaze USA do Panamy](#), [Manuel Noriega](#))

[ZDROJ](#)